

OBSAH

	strana
ÚVOD	5
1. BIOKLIMATOLOGIE	6
1.1. Vlivy počasí a podnebí	6
1.2. Vývoj meteorologie a bioklimatologie	7
1.3. Vymezení pojmu	9
1.4. Meteorologická pozorování	13
1.5. Organizace meteorologické služby	13
1.5.1. Český hydrometeorologický ústav	15
2. ATMOSFÉRA	16
2.1. Vzduch	16
2.1.1. Fyzikální vlastnosti vzduchu	17
2.1.2. Chemické vlastnosti vzduchu a jeho součástí	19
2.2. Atmosférické vrstvy	22
2.2.1. Vrstvy atmosféry podle rozdělení teploty s výškou	23
2.2.2. Vrstvy atmosféry podle fyzikálně chemických procesů	24
2.2.3. Vrstvy atmosféry podle kinetických procesů	27
2.2.4. Vrstvy atmosféry podle složení	27
2.2.5. Vrstvy podle interakce atmosféry se zemským povrchem	27
2.2.6. Zvláštní případy složení vzduchu	29
3. SLUNEČNÍ ZÁŘENÍ	30
3.1. Fyzikální zákonitosti záření	30
3.2. Slunce	32
3.2.1. Vlastnosti slunečního záření	33
3.2.2. Vliv atmosféry na sluneční záření	35
3.3. Sluneční záření na zemském povrchu	37
3.3.1. Sluneční svit	37
3.3.2. Intenzita slunečního záření	38
3.4. Vyzařování aktivního povrchu a atmosféry	40
3.4.1. Vyzařování (emisivita) aktivního povrchu (G)	41
3.4.2. Zpětné záření atmosféry ($A_{A\ell}$)	41
3.4.3. Odražené dlouhovlnné záření (R_D)	42
3.5. Účinky záření na organismy	42
3.5.1. Účinky záření na rostliny	42
3.5.2. Účinky záření na člověka a zvířata	44
3.6. Technické využití sluneční energie	45
4. RADIAČNÍ A ENERGETICKÁ BILANCE	47
4.1. Radiační bilance	47
4.1.1. Celková radiační bilance	48
4.2. Bilance energetická	49
4.2.1. Celková energetická bilance povrchu Země	49
4.2.2. Celková energetická bilance aktivního povrchu (B_Q)	50
4.3. Skleníkový efekt	52
4.3.1. Radiační účinnost vybraných RAP	53
5. TEPLOTA VZDUCHU, PŮDY A VODY	54
5.1. Teplo	54
5.1.1. Přenos tepla do podloží aktivního povrchu	55
5.2. Teplota půdy	57
5.2.1. Teplota hlubších vrstev půdy	58
5.2.2. Zimní promrzání půdy	59
5.3. Teplota vody	60
5.4. Teplota vzduchu	61
5.4.1. Změny teploty vzduchu s výškou, teplotní gradienty	61
5.4.2. Druhy vertikálního teplotního zvrstvení atmosféry	67
5.4.3. Termické zvrstvení přízemní vrstvy ovzduší	67
6. OBĚH VODY A VLHKOST VZDUCHU	69
6.1. Fáze oběhu vody	69
6.2. Charakteristiky vlhkosti vzduchu	70

7.	VÝPAR	75
7.1.	Podmínky výparu	75
7.2.	Druhy výparu	77
7.2.1.	Evapotranspirace	78
7.3.	Výpočetní metody evaporace a evapotranspirace	79
8.	KONDENZACE A DESUBLIMACE	83
8.1.	Hydrometeory horizontální	84
8.1.1.	Horizontální hydrometeory kapalné	84
8.1.2.	Horizontální hydrometeory pevné	85
8.2.	Mlha	85
8.3.	Oblaky a oblačnost	86
8.3.1.	Klasifikace oblaků	87
8.3.2.	Oblačnost	88
9.	SRÁŽKY	90
9.1.	Srážky kapalné	91
9.2.	Srážky pevné	92
9.3.	Intercepce srážek	94
10.	TLAK A PROUDĚNÍ VZDUCHU	97
10.1.	Tlak vzduchu	97
10.1.1.	Změna tlaku vzduchu s výškou	98
10.2.	Tlakové pole	100
10.3.	Síly ovlivňující pohyb vzduchu	102
10.4.	Proudění vzduchu	103
10.4.1.	Proudění tlakových útvarech	105
10.4.2.	Vítr	106
11.	ZÁKLADY SYNOPTICKÉ METEOROLOGIE	109
11.1.	Všeobecná cirkulace atmosféry	109
11.2.	Vzduchové hmoty	112
11.3.	Atmosférické fronty	112
11.4.	Cyklogeneze	116
11.5.	Typizace povětrnostních situací	118
11.6.	Předpovědi počasí	119
12.	KLIMATOLOGIE	121
12.1.	Klimatovorné faktory	122
12.2.	Typy, kategorie a klasifikace klimatu	123
12.2.1.	Typy klimatu	123
12.2.2.	Kategorie klimatu	126
12.2.3.	Klasifikace klimatu	127
12.3.	Podnebí Země	128
12.4.	Podnebí Evropy	131
12.5.	Podnebí České republiky	133
12.5.1.	Radiační a teplotní poměry	134
12.5.2.	Srážky, evapotranspirace a proudění vzduchu	136
12.5.3.	Klasifikace podnebí ČR	138
12.6.	Klimatické změny a změna klimatu	139
12.6.1.	Kolísání klimatu	140
12.6.2.	Podstata teorie změny klimatu	141
13.	BIOKLIMATOLOGIE A AGROKLIMATOLOGIE	144
13.1.	Komplexní bioklimatické veličiny	144
13.2.	Agroklimatologie	145
13.2.1.	Agroklimatologické podmínky ČR	146
13.3.	Fenologie	148
14.	ČISTOTA OVZDUŠÍ	150
14.1	Šíření znečišťujících látek v atmosféře	152
	SEZNAM LITERATURY	154